

Huippuostajat

Fiksu kysyntä luo markkinoita yritysten uusille ratkaisuille

Tekes

Asiantuntija Angelica Roschier

Huippuostajat

Visio

Suomi tunnetaan fiksun kysynnän mallimaana. Suomalaiset huippuostajat luovat markkinoita uusille innovaatioille, joille on myös kansainvälistä kysyntää.

Missio

Ohjelmassa kehitetään fiksumuotoa ja luodaan edellytyksiä uusille markkinoille, joiden kautta yritykset kehittävät globaalia kilpailukykyään ja joissa yhteiskunnallisiin suuriin haasteisiin saadaan parhaita ratkaisuja.

Ohjelmalla tuodaan kysyntä ja tarjonta yhteen

Kesto 2013-2016

Arvioitu kokonaislaajuus 60 miljoonaa euroa

Tekesin rahoitus 30 miljoonaa euroa

Energia ja
ympäristö

ICT

Sosiaali- ja
Terveys-
palvelut

Rakennettu
ympäristö

Turvallisuus

Yksityinen
strateginen
hankintatoimi

Ohjelma toimii kiinteässä yhteistyössä Tekesin muiden ohjelmien ja painopisteiden kanssa.

Ohjelman toimenpiteitä kohdennetaan erityisesti niille toimialoille, joissa haetaan ratkaisua yhteiskunnallisesti suuriin haasteisiin ja joissa julkisella sektorilla on merkittävä rooli markkinan kehittämiseen.

Huippuostajat?

Huippuostaja on loppukäyttäjän asialla. Huippuostaja tuntee tarpeen, on utelias uudenlaisille ratkaisuille ja etsii aktiivisesti uusia vaihtoehtoja.

Huippuostaja on rohkea ja luo markkinoita uusille innovaatioille, joille on myös kansainvälistä kysyntää. Kasvuyritykselle huippuostaja on paras mahdollinen asiakas.

Ohjelman tavoitteet

Fiksu kysyntä luo yrityksille **referenssejä.**

Asennemuutos: Viisas kysyntä on tärkeä uudistumisen keino.

Syntyy alueellisia / temaattisia innovatiivisten **tilaajien ja toimittajien keskittymiä.**

Esimerkkejä **yritysten innovoinnin** kautta parantuneista julkisen sektorin toiminnoista.

Huippuostajien fiksu kysyntä mahdollistaa uusien **innovaatioiden markkinoille pääsyä.**

Osaaminen ja tutkimustieto kasvavat.

Tekesille syntyy fiksun kysynnän **työkalupakki.**

Miten ohjelma toimii?

T&K- RAHOITUS

- Tuetaan uusien ratkaisujen kehittämistä.
- Tuodaan kysyntä ja tarjonta yhteen.

TILAAJIEN RAHOITUS (IJH)

- Lisätään huippuostajien edellytyksiä hankkia fiksummin.
- Kannustetaan miettimään tarpeita kokonaisvaltaisesti.
- Kannustetaan yhteistyöhön yritysten kanssa.

OHJELMA- PALVELUT

- Sparrataan ja kannustetaan hankkeiden käynnistämistä.
- Markkinoinnilla ja viestinnällä panostetaan fiksun kysynnän edistämiseen ja vaikutetaan asenteisiin.

JULKINEN TUTKIMUS

- Luodaan laaja-alaista osaamista ja tietoa fiksumasta kysynnästä.

Innovatiiviset julkiset hankinnat

Tekes voi rahoittaa julkisten **hankintojen suunnittelua**, kun tähtäimessä on **palvelun ja toiminnan uudistaminen**.

Rahoituksen tavoitteet

- Parantaa palveluiden laatua ja tuottavuutta
- Kehittää markkinoiden toimintaa
- Edistää tarjoajien innovatiivisuutta
- Edistää elinkaariajattelua ja innovatiivisten ratkaisujen syntymistä

LOPPUKÄYTTÄJÄT

Innovaatiot

TILAAJA

TARJOAJAT

Innovatiivisten julkisten hankintojen elementtejä

- **Hankinnan sisällön määrittely** pitkän aikavälin kautta,
  - Hankinnan kohteen määrittely toiminnallisten, vaatimusperusteisten ja laadullisten kriteerien kautta, Vaihtoehtojen vertailumallit ja -kriteeristöt, elinkaarivertailumallit
  - Yhteistyö julkisen toimijan yksiköiden välillä
  - Kannusteiden käyttäminen
- **Markkinavuoropuhelu** potentiaalisten tarjoajien kanssa ennen kilpailutusta
- **Loppukäyttäjien mukaan ottaminen** hankinnan suunnitteluun, eri menetelmien hyödyntäminen
- **Osaamisen lisääminen ja juurruttaminen** hankintayksiköissä: alihankintojen käyttö ja ostajan oma

Esimerkkihankkeita

Tampere hakee yhteistä näkemystä palvelurakennusten energiatehokkuudesta

- Tampereen kaupunki

Idea

Tampereen alueen palvelurakennukset energiatehokkaiksi (Tapre) -hankkeessa **työstetään yhteisiä sopimusmalleja, joissa energiatehokkuus on otettu huomioon**. Lisäksi laaditaan **työkaluja**, joiden avulla **suunnittelun, rakentamisen ja rakennusten käytön** energiatehokkuutta voidaan arvioida.

Vaikutus

Aineistoa testataan rakentamis- ja huoltopalveluja tarjoavilla yrityksillä. Näin varmistetaan, että hankkeessa valmistelluilla sopimus- ja toimintaperiaatteilla on **markkinoiden hyväksyntä**. Koulutuksella parannetaan osapuolien valmiuksia energiatehokkaaseen rakentamiseen ja rakennusten energiatehokkaaseen käyttöön ja ylläpitoon.

Tekesin rooli

Tekesin rahoitus mahdollisti sen, että hanke voidaan toteuttaa syvällisemmin ja laajemmin. Tekes on myös tarjonnut hyvän kontaktiverkon ja tuonut näköalaa sille, mitä muut alalla tekevät. Tampere hakee yhteistä näkemystä palvelurakennusten energiatehokkuudesta.

Lahti hakee säästöjä, tehoja ja parempaa palvelua

▪ Lahden kaupunki

Idea

Lahden kaupunki uudistaa henkilö- ja tavaraliikenteeseen liittyviä palvelu- ja toimintaprosesseja keskittämällä useiden erillisten yksiköiden toiminnan yhteiseen organisaatioon.

Vaikutus

Hankkeessa luodaan uusi, osaava tilaaja, joka toimii kumppanina markkinoilla toimivien kuljetusyritysten kanssa ja hyödyntää niiden osaamista ja resursseja entistä tehokkaammin. Hanke avaa uusia markkinamahdollisuuksia ja sen myötä syntyvä toimintamalli on monistettavissa myös muualla Suomessa.

Tekesin rooli

Tekes on kyseenalaistanut staattisina pidettyjä kunnallisia toimintatapoja ja vauhdittanut uutta ajattelua kuljetuspalvelujen toteutukseen.

www.lahti.fi

Palveluarkkitehtuurikilpailu tuuletti ajatuksia uuden etsintään

Vantaan kaupunki

Idea

Marja-Vantaan palveluarkkitehtuurikilpailu 2011 oli esiselvitys- ja valmisteluhanke, jonka tarkoituksena oli löytää korkeatasoisia palveluratkaisuja ja kumppanuuksia alueen hyvinvointipalvelujen rakentamiseksi.

Vaikutus

Toteutetulla kilpailulla on vaikutusta siihen, miten markkinoilla olevat yritykset suhtautuvat uuden luomiseen ja kehittämiseen. Hankintojen kehittämisen kannalta Vantaa sai arvokasta kokemusta siitä, miten se voi jatkossa entistä paremmin hyödyntää yritysten omaa kehityskapasiteettia ja halukkuutta tuottaa sellaisia palveluja, jotka kaupunki ja kuntalaiset kokevat hyväksi.

Tekesin rooli

Valtakunnallisesti merkittävänä toimijana Tekes antoi hankkeelle entistä suuremman painoarvon ja sitoutti osapuolet siihen vahvasti. Tekes toimi hyvänä keskustelukumppanina. Tämä vuorovaikutus tuotti jo itsessään uutta ja loi pohjaa Vantaan kaupungin alkuperäisten ajatusten eteenpäin viemiselle.

www.marjavantaa-idea.fi

Toholammin Energian pienvoimalahanke

Tarve

- Uusi pienen mittakaavan CHP-laitos, jolla kyetään tuottamaan nykyisiin laitosvaihtoehtoihin verrattuna laajempi lämpötuotespektri (kaukolämpö, erityiskaukolämpö, kuumaöljy) tehokkaasti ja eri uusiutuvilla polttoaineilla

Ratkaisu

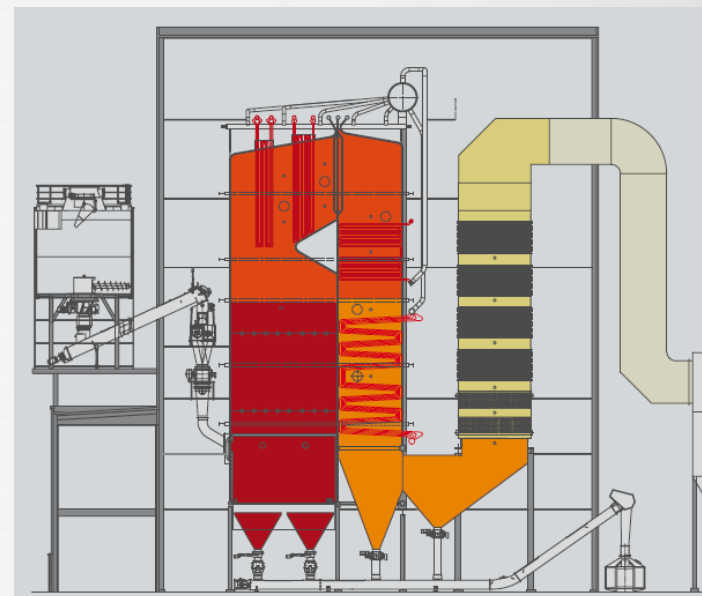
- Kilpailuttaminen tarpeen pohjalta. Uuden, kehittämistä vaativan teknologian hankinta.

Hyödyt

- Hankkeella kehitetään tarjoamaa pienCHP-kattiloiden osalta ja luodaan asiakastarpeeseen uudella tavalla vastaavia ratkaisuja. Synnytetään tarve tutkimukselle ja kehittämiselle ja osoitetaan markkinatarve uusille ratkaisuille.

Käyttäjät

- Kunnan alueen asukkaat, läheinen teollisuus

Vastaavaa yhdistetyn lämmön- ja sähköntuotannon (CHP) voimalaitosta ei ole aiemmin toteutettu Suomessa. Hankkeessa uutta teknologiaa edustaa leijupetikattilan kuumaöljysovellus, ORC-voimala (Organic Rankine Cycle) ja polttoaineterminaalin kuivauslaitteisto.

Jyväskylän Optimi

<http://www.jkl.fi/tilapalvelu/huhtasuo>

Tarve

- Opetuksen ja päiväkodin toimintaympäristön **uudet innovaatiot ja elinkaaritavoitteet**:
- Tilankäytön tehokkuus ja monikäyttöisyys sekä tilojen käytettävyyss- ja olosuhdetavoitteiden asettaminen, seuranta ja raportointi
- Uusien teknisten ratkaisujen hyödyntäminen toimintaympäristössä sekä kestävä kehitys ja energiatehokkuus

Ratkaisu

- Huhtasuon koulun, erityiskoulun ja päiväkodin elinkaarihankinta

Hyödyt

- Sopimus mahdollistaa tavoitteisiin pääsemisen sopimusaikana, uusia toimintamalleja myös palveluiden kehittämiseen
- **Käytettävyyss- ja olosuhdesystematiikan uudet ratkaisut**,
- Elinkaarimalli **mahdollistaa ratkaisujen jatkokehityksen sopimusvaiheessa**

Käyttäjät

- Huhtasuon koulun, erityiskoulun ja päiväkodin lapset ja nuoret, opettajat, muu henkilöstö ja vanhemmat, tilojen iltakäyttäjät

Siilinjärvelle ensimmäinen passiivitasoinen palvelutalo

- Siilinjärven Kotipolku Oy

Idea

Kehitysprojektissa perehdyttiin tarjolla oleviin uusiin talotekniikan ja rakennusratkaisujen innovaatioihin ja verrattiin erilaisia toteutustapoja ja niiden käyttökelpoisuutta tehostetussa palveluasumisessa.

Vaikutus

Kehitysprojekti lisäsi rakennuskohteeseen valittujen teknologioiden tunnettuutta ja edisti omalta osaltaan niiden markkinoita. Hankkeessa mukana olleet suunnittelijat saivat kartutettua ammattitaitoaan uusien tekniikoiden käytännön soveltamisessa.

Tekesin rooli

Tekesin rahoituksen ansiosta kehitysprojektiin saatiin resursseja sekä tutkimuslaitosten konsultaatiota suunnitteluvaiheen vaihtoehtoisten toteutusmallien laatimiseen ja mallintamiseen.

www.sjkotipolku.fi

www.siilinjarvenasumisoikeus.fi

Innovatiivisella hankinnalla Peltosaaresta vetovoimainen asuinalue

- Riihimäen kaupunki

Idea

Kaupunginosan uusi elämä -hankkeella Riihimäen Peltosaaren asuinalue rakennetaan ja uudistetaan. Hankkeen myötä alueen energiatehokkuutta ja ekologisuuksi parannetaan ja asukkaita aktivoitaa kehittämään omaa asuinalueensa. Asuinalueen uudistamisessa on hyödynnetty innovatiivista hankintamenettelyä.

Vaikutus

Hankkeen ja siihen liittyvän uudenlaisen hankintamenettelyn käytäntöjen kautta saatava uusi tietotaito jää osaksi Riihimäen kaupungin teknisen keskuksen osaamista. Menettelyn ytimessä ovat tilaaja, tuottaja ja loppukäyttäjä, joiden yhteistyöstä ja vuorovaikutuksesta syntyy uusia innovaatioita hankinnan aikana. Kaupunginosan uusi elämä -hanke uudistaa Riihimäen kaupunkia kohtaamaan markkinamuutoksen, jossa on otettava huomioon kestävä kehitys.

Tekesin rooli

Tekesin rahoittaman Kaupunginosan uusi elämä -hankkeen merkitys Peltosaaren kehittämisessä on ollut erittäin suuri. Ilman sitä Peltosaaren ideakilpailua sekä voittajaehdotuksen jatkokehittämistä yleissuunnitelmaksi ei olisi tässä laajuudessa voitu kaupungin rahoittamana toteuttaa.

Kiitos!

www.tekes.fi/huippuostajat

<http://www.tekes.fi/info/julkisethankinnat>